
 CENTRUM KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI LIBRUS

**■ Ochrona danych osobowych
a elektroniczne dokumentowanie
przebiegu nauczania**

Marcin Kempka
Marcin.Kempka@librus.pl

SKF
System Kontroli Frekwencji i
Postępów w Nauce

 CENTRUM KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI LIBRUS

■ Ochrona danych osobowych a elektroniczne dokumentowanie przebiegu nauczania

- **Rozporządzenie MEN z dnia 16 lipca 2009**
- Ustawa o ochronie danych osobowych z dnia 29 sierpnia 1997 r. z późniejszymi zmianami
- Rozporządzenie MSWiA z dnia 29 kwietnia 2004 w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (...)

W tym miejscu zapisane zostaną odwołania do aktów prawnych ...

 CENTRUM KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI LIBRUS

■ Rozporządzenie z 16 lipca 2009...

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 lipca 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej (...)

13) po § 20 dodaje się § 20a i 20b w brzmieniu:
 § 20a. 1. Przedszkole, szkoła lub placówka mogą prowadzić dzienniki, o których mowa w § 2, 7, 9 – 11, 18 i 20, także w formie elektronicznej, zwane dalej „dziennikami elektronicznymi”.
 2. Za zgodą organu prowadzącego przedszkole, szkołę lub placówkę, dzienniki, o których mowa w § 2, 7, 9 – 11, 18 i 20, mogą być prowadzone wyłącznie w formie elektronicznej.
 3. Prowadzenie dziennika elektronicznego wymaga:
 1) zachowania selektywności dostępu do danych stanowiących dziennik elektroniczny,
 2) zabezpieczenia danych stanowiących dziennik elektroniczny przed dostępem osób nieuprawnionych,
 3) zabezpieczenia danych stanowiących dziennik elektroniczny przed zniszczeniem, uszkodzeniem lub utratą,
 4) rejestrowania historii zmian i ich autorów.
 4. System informacyjny służący do prowadzenia dzienników elektronicznych powinien umożliwiać eksport danych do formatu XML oraz sporządzenie w formie papierowej dzienników, o których mowa w § 2, 7, 9 – 11, 18 i 20.
 § 20b. W terminie 10 dni od dnia zakończenia roku szkolnego, a w przypadku szkół policealnych dla młodzieży oraz szkół dla dorosłych – w terminie 10 dni od dnia zakończenia semestru, dane stanowiące dziennik elektroniczny zapisuje się na informatycznym nośniku danych, według stanu odpowiednio na dzień zakończenia roku szkolnego oraz na dzień zakończenia semestru, w sposób zapewniający możliwość:
 1) sprawdzenia integralności danych stanowiących dziennik elektroniczny przez zastosowanie podpisu elektronicznego, o którym mowa w art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U. Nr 130, poz. 1450, z późn. zm.⁶¹),
 2) weryfikacji podpisu elektronicznego lub danych identyfikujących,
 3) odczytania danych stanowiących dziennik elektroniczny w okresie przewidzianym dla przechowywania dzienników, o których mowa w § 2, 7, 9 - 11, 18 i 20.”;

 CENTRUM KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI LIBRUS

■ Ochrona danych osobowych a dzienniki elektroniczne (DE)

- DE jest systemem, w którym **przetwarzane są dane osobowe**.
- **Ustawa o ochronie danych osobowych** z dnia 29 sierpnia 1997 r. z późniejszymi zmianami
- **Rozporządzenie MSWiA** z dnia 29 kwietnia 2004 w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (...)

 CENTRUM KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI LIBRUS

■ Związek pomiędzy aktami prawnymi ...

Ochrona danych osobowych	Rozporządzenie MEN
Odnutowanie identyfikatora osoby wprowadzającej dane do systemu	Rejestrowanie historii zmian oraz ich autorów
Stosowanie mechanizmów kontroli dostępu do danych	Zabezpieczenie danych przed dostępem osób nieuprawnionych
Obowiązek wykonywania kopii zapasowych zbiorów danych	Zabezpieczenie danych przed uszkodzeniem lub utratą
Potrzeba zapewnienia integralności zbiorów danych	Stosowanie podpisu elektronicznego

 CENTRUM KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI LIBRUS

■ Prowadzenie dziennika elektronicznego wymaga m.in.:

3. Prowadzenie dziennika elektronicznego wymaga:

- 1) zachowania selektywności dostępu do danych stanowiących dziennik elektroniczny,
- 2) zabezpieczenia danych stanowiących dziennik elektroniczny przed dostępem osób nieuprawnionych,
- 3) zabezpieczenia danych stanowiących dziennik elektroniczny przed zniszczeniem, uszkodzeniem lub utratą,
- 4) rejestrowania historii zmian i ich autorów.

§20a ust. 3 - Rozporządzenia MEN

 CENTRUM KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI LIBRUS

■ Selektywność dostępu do danych (1)

Każdy użytkownik ma dostęp tylko do wybranych danych
Np. rodzice tylko do danych o swoim dziecku

Rozporządzenie MEN nie precyzuje „selektywności” dostępu do danych przez nauczyciela
analogia do DT – wpisuje ze „swoich zajęć”, ale może przeglądać „zajęcia innych”

Profesjonalne systemy DE pozwalają na definiowanie uprawnień dostępu dla nauczycieli w zależności od potrzeb

§20a ust. 3 pkt. 1 - Rozporządzenia MEN

CENTRUM KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI LIBRUS

Selektywność dostępu do danych (2)

2B Gim	36	Tolak Paulina														
		Tolak Paulina (Rodzic)	329096	mzf6v24h	Generuj nowe hasło	Drukuj										
		Tolak Paulina (Uczeń)	329096u	73mjk83	Generuj nowe hasło	Drukuj										
2B Gim	37	Tomas Anna														
		Tomas Anna (Rodzic)														
		Tomas Anna (Uczeń)														
			Przedmiot		SEMESTR 1											
					Oceny cząstkowe			Śr.1	(1)	1						
			Godzina z Wychowawcą		Brak ocen											
2B Gim	38	Wilkiel Jakub														
		Wilkiel Jakub (Rodzic)	Historia		3	3	1	3	4	3	2.83	3	3			
		Wilkiel Jakub (Uczeń)	Język angielski		3	5-	1	1	5	2	4-	4-	4	2.93	2	2
					1											
					1	np	np	3	0	2	bz	1+	4+			
2B Gim	39	Włodarska Anna														
		Kowalska Barbara (Rodzic)	Język polski		1	2-	3+	4+	4	2	2	3-	1	2.43	2	2
		Włodarska Jaś (Uczeń)			1	2-	2									
			Matematyka		5	3	2	2	2	2	5	5	1	3.13	3	3
2B Gim	40	Wojtczuk Mikołaj														
		Wojtczuk Mikołaj (Rodzic)	Muzyka		5-	5	5-	5-	5					4.85	5	5
		Wojtczuk Mikołaj (Uczeń)	Plastyka		2	1	3							2.00	2	2
			Przyroda		1	np	4-	2	3-	3	np	2-	1	2.18	2	2
2B Gim	41	xxxx xxxx														
		xxxx xxxx (Rodzic)	Religia		4	4-	bz	np	4					3.92	4	4
		xxxx xxxx (Uczeń)	Technika		bz	4-	3	4						3.58	4	4
			Wychowanie do życia w rodzinie		Brak ocen											
			Wychowanie Fizyczne		5-	5	4+							4.75	5	5
			Zachowanie		poprawne											

§20a ust. 3 pkt. 1 - Rozporządzenia MEN

CENTRUM KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI LIBRUS

Zabezpieczenie danych w DE ...

- Przed dostępem osób nieuprawnionych
- Przed zniszczeniem, uszkodzeniem lub utratą
- Rejestrowanie historii zmian i ich autorów

Autoryzacja, polityka bezpieczeństwa (w tym sposoby wykonywania oraz archiwizowania kopii), zabezpieczenia wynikające z aktów prawnych dotyczących ochrony danych osobowych, podpis elektroniczny ...

§20a ust. 3 pkt. 2-4 - Rozporządzenia MEN

CENTRUM KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI LIBRUS

■ Uwierzytelnianie użytkowników

- W przypadku gdy do uwierzytelniania użytkowników używa się hasła musi się ono składać z **co najmniej z 8 znaków, zawierać małe i wielkie litery oraz cyfry lub znaki specjalne.**
- Administrator stosuje środki **ochrony kryptograficznej** wobec danych wykorzystywanych do uwierzytelniania (np. SSL/https)
- Zmiana hasła musi następować nie rzadziej niż **co 30 dni** (środki bezpieczeństwa na poziomie wysokim)

Rozporządzenie MSWiA – środki bezpieczeństwa

CENTRUM KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI LIBRUS

■ Dostęp osób nieuprawnionych - wspomaganie metodami biometrycznymi

MODUŁ KEYSTROKE

Moduł KeyStroke wersja BETA

Stan: Wyłączony Włącz

akceptuję regulamin

Moduł (metoda) KeyStroke jest dodatkową metodą uwierzytelniania użytkownika w systemie. [Czytaj więcej...](#)

Aby skorzystać z metody musisz uzupełnić adres e-mail. Adres jest konieczny do wyłączenia zabezpieczenia w przypadku gdy zapomnisz słowo-klucz.

Lp.	Wzorec
1	politechnika
2	politechnika
3	politechnika
4	politechnika
5	politechnika
6	politechnika
7	politechnika
8	poliif
9	
10	

LOGOWANIE

Logini:

Hasło:

zapomniałem hasła

KeyStroke:

Jesteś nauczycielem, dyrektorem lub administratorem systemu? Koniecznie załącz metodę KeyStroke.

§20a ust. 3 pkt. 2 - Rozporządzenia MEN

CENTRUM KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI LIBRUS

Rejestrowanie dostępu do danych osobowych zgromadzonych w DE

REJESTR DOSTĘPU DO DANYCH OSOBOWYCH

Uzyskał dostęp do danych:

Data od: 1 9 2009

Data do: 25 6 2010

Data	Uzytkownik	IP	Opis
2009-10-13 00:38:15			uzyskał dostęp do danych osobowych przy użyciu eksportu dziennika do XML. Ustawienia eksportu: klasa => 11686, generuj_teraz => , profil => , nr_planu => , sobota => 0, przeniesieni => 0, obecności => 0, skrot_realizacja => on, skrot_plan => on, 0_zak => on, 1_zak => on, data1_dzien => 9, data1_miesiac => 10, data1_rok => 2009, data2_dzien => 9, data2_miesiac => 10, data2_rok => 2009, data3_dzien => 9, data3_miesiac => 10, data3_rok => 2009, wybranaKlasa => 1, generuj => generuj, KZGid => 18
2009-10-13 04:01:26			uzyskał dostęp do danych osobowych klasy 4b SP przy pomocy eksportu do świadectw
2009-10-15 23:37:02			uzyskał dostęp do danych osobowych prawnych opiekunów z klasy 1c SP

Art. 38 ustawy o ochronie danych osobowych

CENTRUM KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI LIBRUS

Eksport dziennika do XML wersja BETA nowość

Oddajemy Państwu do użytku wersję BETA funkcji eksportu danych dziennika do formatu XML-Excel. Funkcja ta zapewnia m.in. możliwość wydruku kompletnego dziennika za pośrednictwem programu Excel. Prosimy o przesyłanie wszelkich uwag i zauważonych nieprawidłowości związanych z wydrukiem.

Klasa	1c Gim
Kiedy generować	☐ Teraz [?] ☐ Dodaj do kolejki [?]
Rodzaj przedmiotów	programowe
Profil-zawód-specjalność	
Nr obowiązującego planu nauczania	
Przedmiot	Wszystkie
Format pliku	☒ XML-Excel 2003-2007 (zgodny z rozporządzeniem ¹) [?] ☐ XML (zgodny z rozporządzeniem ¹) ¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 lipca 2009 r.
Źródło danych w zestawieniu uczęszczania	☒ miesięczne liczby godzin ☐ obecności
Uwzględnij sobotę	NIE
Uwzględnij przeniesionych uczniów	NIE [?]
Wstawiaj obecności	NIE
Użyj skrótów nazw	☐ kategorii - w ocenach postępów [?] ☐ przedmiotów - w zestawieniu klasyfikacji ☒ przedmiotów - w realizacji programów ☒ przedmiotów - w planie lekcji
☐ Eksportowane dane	

Archiwizacja i kopie bezpieczeństwa – zabezpieczenie przed zniszczeniem i utratą danych

§20a ust. 3 pkt. 3 - Rozporządzenia MEN

CENTRUM KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI LIBRUS

■ Dwa tryby archiwizacji – podwójne bezpieczeństwo

- Archiwizacja w trybie ustawy o ochronie danych osobowych oraz rozporządzenia MSWiA – wykonywanie kopii bezpieczeństwa zawartości bazy danych oraz narzędzi inf.
(Art. 36 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych)
- Archiwizacja dzienników lekcyjnych zapisanych z wykorzystaniem języka opisu danych XML w postaci plików podpisanych elektronicznie
(§20a ust. 4 - Rozporządzenia MEN)

CENTRUM KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI LIBRUS

■ Rejestrowanie historii zmian i ich autorów

EDYTUJ OCENĘ

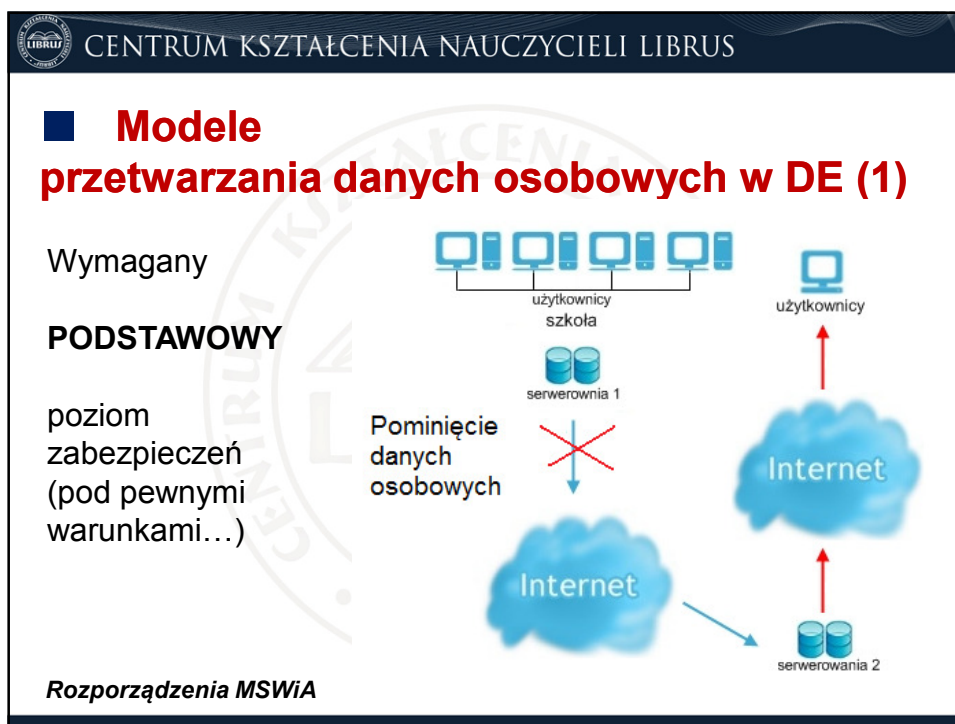
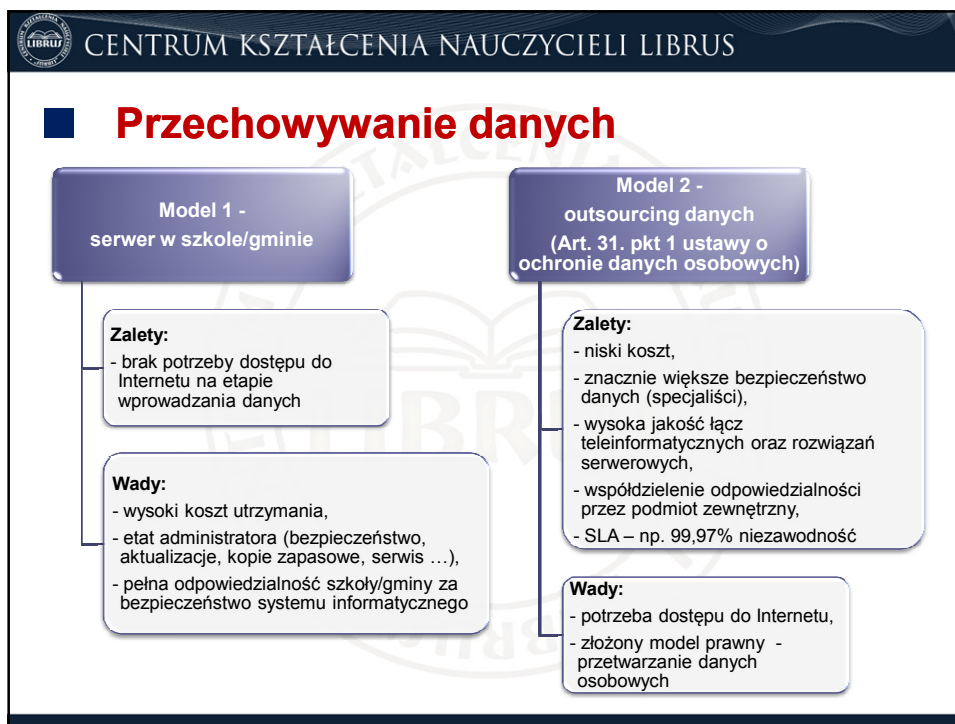
Ocena	5
Data	9 . 9 . 2009
Kategoria	odpowiedź ustna

		SEMESTR 1			
		Oceny cząstkowe		Śr.1	1
1	+	5	5	2	5 1+ 2-
				2,94	-

§20a ust. 3 pkt. 4 - Rozporządzenia MEN

HISTORIA MODYFIKACJI OCENY

Data	Użytkownik	IP	Pole	Zmiana
2009-09-09 10:17:28	(DEMO Administrator) [Administrator szkoły] (login: ...)			Dodanie
2009-09-09 10:17:44	(DEMO Administrator) [Administrator szkoły] (login: ...)		Kategoria	inna => odpowiedź ustna

CENTRUM KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI LIBRUS

Modele przetwarzania danych osobowych w DE (2)

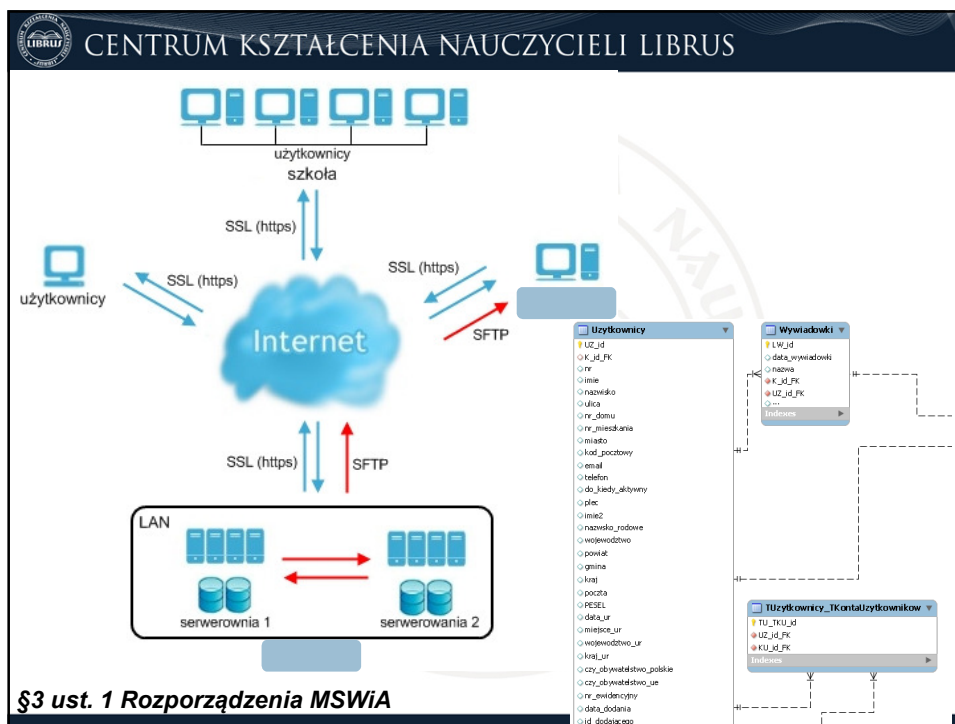
Wymagany
WYSOKI
poziom
zabezpieczeń

Rozporządzenia MSWiA

CENTRUM KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI LIBRUS

Dokumentacja dostarczana przez producenta DE w modelu zewnętrznym (Art. 31 uodo.)

- **Organizacyjne** zabezpieczenie przetwarzania d.o. - opis
- Zabezpieczenia **fizyczne** przetwarzania d.o. - opis
- **Techniczne** zabezpieczenie przetwarzania d.o. - opis
- §4 pkt. 1 Rozporządzenia MSWiA – wykaz budynków, pomieszczeń...
- §4 pkt. 3 Rozporządzenia MSWiA – opis struktury zbiorów
- §4 pkt. 4 Rozporządzenia MSWiA – przepływ danych
- §5 pkt. 2 Rozporządzenia MSWiA – uwierzytelnianie użytkownika
- §5 pkt. 4, 5 Rozporządzenia MSWiA – kopie awaryjne
- (...)

CENTRUM KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI LIBRUS

■ Prawa osoby, której dane dotyczą

- Dla każdego ucznia, rodzica/opiekuna należy odnotować m.in:
 - datę wprowadzenia danych do systemu, identyfikator użytkownika wprowadzającego dane, źródło danych,
 - System DE musi umożliwiać sporządzenie i wydrukowanie takich informacji w „powszechnie zrozumiałej formie”.

Art. 32 ust. 1 pkt. 1-5 ustawy o ochronie danych osobowych
§7 ust. 1-3 rozporządzenia MSWiA

CENTRUM KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI LIBRUS

Przykładowe fragmenty raportu

zgodnie z Ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 o ochronie danych osobowych

A - Informacje identyfikujące osobę

Nazwa danej	Wartość
Imię	██████████
Drugie imię	██████████
Nazwisko	██████████
Nr ewidencyjny	3163
Ulica	██████████
Nr domu / mieszkania	██████████
Kod pocztowy	██████████
Miejscowość	Mikołów
Województwo	śląskie
Powiat	██████████

B - Informacje z zakresu § 7 ust. 1 pkt. 1, 2, 3, 5 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 kwietnia 2004r.

Nazwa danej	Wartość
Data pierwszego wprowadzenia danych do systemu	2007-01-10
Identyfikator użytkownika wprowadzającego dane (login)	1208
Źródło danych	dokumentacja szkolna
Zgoda na przetwarzanie danych w celach marketingowych	TAK

C - Lista loginów użytkowników uprawnionych do edycji danych

Administratorzy
1208

CENTRUM KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI LIBRUS

■ Wycofujemy dziennik tradycyjny – punkty kontrolne (1)

- Zgodność DE z rozporządzeniem MEN z dnia 16 lipca 2009
- Dyrektor posiada podpis elektroniczny
- W regulaminie pracy RP zdefiniowany został nowy sposób potwierdzania wykonania zajęć lekcyjnych
- Polityka bezpieczeństwa – ochrona danych osobowych. Stworzenie odpowiedniej dokumentacji
- Czy WSO szkoły jest „realizowane” przez DE?
- Zmodyfikowanie statutu szkoły
- Zgoda organu prowadzącego na piśmie
- „Obsługa” rodzica w szkole a DE – zasady postępowania

 CENTRUM KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI LIBRUS

■ Wycofujemy dziennik tradycyjny – punkty kontrolne (2)

- Brak prądu/brak dostępu do Internetu - procedura postępowania
- Komputery dostępne dla nauczycieli
- Polityka dostępu do komputerów (procedury logowania oraz wylogowywania)
- Procedura archiwizowania dzienników w szkole (np. raz na tydzień w formie plików XML/Excel)
- Jakość łącza Internetowego – testy wydajnościowe
- Szkolenia, w tym dotyczące profilaktyki zagrożeń w informatyce

 CENTRUM KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI LIBRUS

■ „Potwierdzanie” zajęć podpisem

DKOW-1-DD/5007-12/09

w związku z Pana pismem z dnia 23 września 2009 r. uprzejmie informuję, że przepis § 20 a ust. 3 pkt 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 225 z późn. zm.) wskazuje, że system informatyczny służący do prowadzenia **dzienników elektronicznych musi rejestrować historię wprowadzanych zmian i ich autorów. Każda osoba logując się do systemu zostawia ślad. Oznacza to, że operator systemu, dyrektor szkoły lub osoba upoważniona, może stwierdzić kto i kiedy dokonał określonego wpisu do dziennika elektronicznego.**

W myśl art. 39 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.) dyrektor szkoły kieruje działalnością szkoły (odpowiada za całokształt pracy szkoły, jest kierownikiem zakładu pracy dla zatrudnionych w szkole nauczycieli. **Zatem niezależnie od wpisów w dziennikach lekcyjnych, dyrektor szkoły, w uzgodnieniu z radą pedagogiczną, może zdefiniować dogodny sposób potwierdzania przeprowadzania zajęć edukacyjnych przez nauczycieli.**

Interpretacja MEN

 CENTRUM KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI LIBRUS

■ **Podsumowanie**

- Wybór oraz wdrażanie DE jest ściśle powiązane z przepisami dotyczącymi przetwarzania danych osobowych
- W placówce musi zostać zaktualizowana Polityka Bezpieczeństwa oraz Instrukcja Zarządzania Systemami Informatycznymi
- Dyrektor dokonuje wyboru pomiędzy samodzielnym przechowywaniem i przetwarzaniem danych a skorzystaniem z możliwości jakie daje Art. 31 uodo.
- Niezgodne z prawem jest wprowadzanie danych do DE których bazy zlokalizowane są na serwerach zewnętrznych bez zawarcia umowy powierzenia (w formie pisemnej) precyzującej cel oraz zakres powierzenia danych

 CENTRUM KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI LIBRUS

■ **Dziękuję za uwagę**

Marcin Kempka
Marcin.Kempka@librus.pl

*W prezentacji wykorzystano fragmenty dokumentacji oraz zrzuty ekranowe z dziennika elektronicznego firmy **LIBRUS** - **Systemu Kontroli Frekwencji i Postępów w Nauce***